

دی‌دگاه

شماره: 605	موضوع: دیپلماسی تجاری ایران در عراق: پیوند پرچم و تجارت
تاریخ: ۱۳۹۳/۲/۲۰	
تهیه و تنظیم: محسن شریعتی نیا	
<p style="text-align: right;">توضیح اجمالی:</p> <p>عراق در سیاست خارجی ایران از اولویت ویژه ای برخوردار است و برنامه های استراتژیک و بلند مدتی در سطوح عالی نظام برای شکل دهی به روابط هرچه گسترده تر با این کشور، تهیه شده است. افزون بر این نفوذ گسترده ایران در این کشور احتمالا تا آینده ای میان مدت پابرجا خواهد بود. اما نفوذ ایران در این کشور عمدتا امنیتی- سیاسی است و نفوذ اقتصادی- تجاری ایران همپای نفوذ سیاسی آن رشد نکرده است. از این رو می توان نفوذ ایران در عراق را نامتوازن دانست. به بیان دیگر رابطه ای کارکردی و منطقی میان نفوذ سیاسی و اقتصادی ایران در عراق وجود ندارد و تجارت به دنبال پرچم حرکت نکرده است. این در حالی است که عراق تا آینده ای میان مدت پرتانسسیل ترین بازار در محیط پیرامونی کشور است. اما در شرایط موجود ترکیه به بازیگر مسلط در اقتصاد عراق تبدیل شده است. سوال کلیدی آن است که برای برون رفت از این وضعیت چه باید کرد؟</p>	
<p style="text-align: right;">نکات کلیدی:</p> <ul style="list-style-type: none"> • یکی از مهمترین دلایل بروز این وضعیت، فقدان هماهنگی های لازم میان بوروکراسی های اقتصادی با بوروکراسی های سیاسی در کشور است. به بیان دیگر هر یک به صورت جزیره ای تصمیم گرفته و عمل می کنند. بوروکراسی های سیاسی از ظرفیت های اقتصادی-صنعتی کشور چندان مطلع نیستند و بوروکراسی های اقتصادی به الزامات امنیتی برای حضور در بازار کشورهای پیرایه چون عراق آگاهی ندارند. برای برون رفت از این عدم توازن، می توان در قالب استراتژی "پیوند پرچم و تجارت"، ظرفیت سیاسی ایجاد شده در عراق را به مثابه پلی در جهت افزایش حضور و نفوذ اقتصادی در آن به کار گرفت. در این راستا می توان به شورایی مرکب از مدیران ارشد وزارت صنعت، اقتصاد، نیرو و مسکن و شهرسازی با وزارتخانه های سیاسی- امنیتی شکل داد تا فرصت های مطلوب برای شرکت های ایرانی و چانه زنی با دولت عراق برای دست گرفتن آنها بررسی شود. در این قالب باید نوعی هم اهنگی و تقسیم کار میان وزارتخانه های اقتصادی- تجاری، بویژه وزارت صنعت، نیرو و مسکن و شهرسازی با وزارتخانه های سیاسی- امنیتی شکل گیرد. به گونه ای که وزارتخانه های اقتصادی زمینه های فعالیت و حضور ایران در اقتصاد و تجارت عراق را شناسایی نموده، در شورا با وزارتخانه ها و نهادهای سیاسی- امنیتی درگیر در عراق مطرح گردد و چانه زنی با هیات حاکمه این کشور برای در اختیار گرفتن پروژه های اقتصادی به وزارتخانه های سیاسی- امنیتی سپرده شود. وضعیت عراق به گونه ای نیست که بتوان از مسیرهای متعارف به نفوذ در بازار این کشور مبادرت ورزید. • در سیاستگذاری برای نفوذ در اقتصاد و تجارت عراق، باید میان عراق و اقلیم کردستان تمایز قائل شد. مراودات اقلیم با ایران و تحولات اقتصادی آن تا حد قابل توجهی از دولت مرکزی مستقل است. بنابراین سیاست اقتصادی که راجع به عراق اتخاذ می شود لزوما در مورد اقلیم قابل اطلاق و اجرا نیست. • ایده انعقاد موافقتنامه تجارت آزاد با عراق را نیز می توان در قالب این شورا و با هماهنگی پیش برد. 	
تأیید رئیس موسسه:	تأیید رئیس گروه مشاوران: